

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frt-al több.

Demoralizáció a vidéken.

Lapunk más helyén számol be tudósítónk egy nagyszabású bünszövetkezetéről, mely ha igaz, megdöbbentő képét tárja fel közállapotainknak. Megjegyzendő, hogy a tudósításnak több mint felét kihagytuk; csiszoltunk, simítottunk rajta, s még így is borzalmas torzképévé válik a falusi erkölcsöknek. A tudósító szerint a bünszövetkezet tagjai óriási többségben reformátusok. De mi nem akarunk a szomorú esetből felekezeti kérdést csinálni. Nem könyveljük el érdem gyanánt, hogy a katolikusok aránylag kevesen vannak, s nem írjuk a reformátusok rovására, hogy az ő községükben kiűtött az erkölcsi dögvész.

Baj az bizony, nagy baj, akárki szállítja a tolvajokat. Farkasd község egyike megyénk nagyobb mezővárosainak; lakosainak száma 4200, kikből 1200 katolikus, a többi református kevés zsidóval. Farkasd a Vágon túl fekszik közel Tót-Megyerhez. Lakosai tisztán magyarok és jövedelmes kereskedést űztek mindenkor a Vág partján termelt zöldséggel, káposztával és dinnyével. A község igen terjedelmes, jómódu. Habár fiatalága híres volt korcsmai verekedéseiről, a melynek nem egyszer felekezeti villongás volt az

oka. A farkasdiak vidékünkön, sőt messze vidéken ismeretesebbek voltak apró könnyű szekerekkel, melyeken árucikkeiket széthordták. A Vág folyó áradása gazdag, arannyal felérő iszapot rakott le határában, úgy hogy Farkasdon négyszer annyit is ért egy hold föld, mint másutt.

Mig a farkasdiak megelégedtek egyszerű életmódjukkal, mig fáradságosan eldöcögtek szekereiken egyik faluról a másikra, még megtarthatták jó hírnevüket. Hanem ugylátszik azokat is megütötte a kor szele. Községükben megjelentek a spekuláns üzerek. Telebeszéltek fejüket, hogy mit járjanak ők faluról-falura, mint a drótos tót. Áruikat, gazdasági cikkeiket jobban értékesíthetik Budapesten, Esztergomban, Komáromban. Ott egyszerre el lehet adni mindent és jobban fizetnek, mint mondjuk, a surányi tótok.

Ott persze jobban adták el, Farkasd-ról dereglye és hajó számra úszott le az árucikk, de elúszott vele az erkölcs is. A farkasdi menyecskék nem jártak többé gyapotból szőtt bokorugró szoknyában, hanem selyem és bársonyban. Szégyelték a kordován rámás csizmát és horribile dictu selyem és bársonycipőt huztak kerges talpaikra. És ez a haladás legtöbbször csak a becselenség révén volt elérhető.

És ha még valami enyhítő körülményt lehetne felhozni a javukra! De tudósítónk szavai szerint, a három főcinkos paraszt ember vagyona megközelíti a fél milliót.

Hallott valaki ilyesmit életében? Hiszen már az maga mese számba megy, hogy megyénkben, ebben a kiszipolyozott világban, ilyen gazdag parasztok találkoznak. — Hanem persze ha valaki egyszerre 300 darab asztrakhán sapkát vásárol, anélkül, hogy megfizette volna érte a beviteli vámot, vagy kielégítette volna a kaspitengervidéki tatárt; annak aztán jól megy a sora, addig a meddig. S vagyont is szerez akkor, mikor a gazdák nem győznek eléggé panaszkodni, hogy alig bírják már a terhet.

Szomorú dolgok ezek, nagyon. Mert ha a vadállat azért támad, mert éhes, ha a szegény emberben meginog az erkölcsi egyensúly, mert apró gyermekeinek nem tud betevő falatot nyújtani, vagy a tél hidege ellen nincs mivel betakarni megtermedt tagjaikat. Azt még értjük. Az sem helyes, de legalább valamivel menteteni lehet. De ha jómódu, százezrekkel rendelkező parasztarisztokraták feledkeznek meg magukról, hogy lakmározzanak, duhajkodjanak, uri osztályt is megszégyenítő fényűzést fejtsenek ki: ez már

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A századik kötet.

— Jókai 100. kötete alkalmából. —

Száz kötetet még csak elolvasni is sok, hát még megírni! Akárhány elsőrangú tudós van, aki 100 kötet tudományos könyvet nem olvasott, hát még megírni! — Most fejezték be a nemzeti diszkiadást 100 kötetben. — Jókai Mórnak 100-ik kötete indított e kis elmélkedésre. Ennyi munka a világirodalomban is ritkítja párját; ha mindjárt nem is áll páratlanul. Hogy páratlanul nem áll, arra igen érzékenyen emlékszem vissza.

Mintegy másfél évtizeddel ezelőtt történt, mikor Kraszewski meghalt. A jámbor vidéki, sőt még sok fővárosi olvasó nem is sejtte, hogy ki volt az. Egyik legnagyobb írója Lengyelországnak, ki hozzá még rengeteg sokat írt is. Lengyel kollegáim azt mondták, hogy legtöbbször írt a világon. Az lehetetlen gondolom, hogy többet írt volna Jókainál, és pedig annál lehetetlenebb, mert én még addig „Jermola, a fazekas“-on kívül nem olvastam tőle semmit. Már pedig kinek-kinek a hírnevét a felőle szerzett saját ismeretünk után szoktuk mérlegelni.

Meglón a fogadás: 100 darab finom szivar, akkori viszonyaim után a legfinomabb szivar forgott kockán: és elkezdődött a nemzetközi tornajáték, melyben Jókait és Kraszewskit egymásnak eresztettük, hogy melyik köztük a nagyobb író. Az irodalmi műbecset tekintve, azt igen okosan mellőztük, azt nehéz lett volna, különösen fogadás mellett, egymás ellenében érvényesíteni. Ebben az esetben a termékenység volt a döntő. De még ebben is szentül hittem, hogy én, azaz Jókai leszek a győztes. Hiszen ha kezembe vettem egy magyar könyvjegyzéket, annyi volt mindegyikben a Jókai-művekből, hogy az maga is hatalmas könyvjegyzék volt. Mig Kraszewskinak alig egy pár művét, a „Morituri“ meg a „Resurrecturi“-t találtam lajstromozva a Reclam-füzetekben. Az igaz, hogy Jókaiából sem találtam ott többet. Hogy ez irt volna többet Jókainál! Arra nem 100 szivarba, de az egész bécsi specialitás főtrafikba lehetne fogadni. — Összemértük a könyvjegyzékeket; én valami 218 kötetre tudtam felvinni Jókaiával, beleszámítva a legkisebb Jókai-kiadást, míg kollegám 400 kötetnél is többre licitált reám. Persze neki is szabadságában állott bármily kiadást venni zsinórmértékül: olyat, — hogy Jókainál maradjak — melyben a „Magyar nábob“ nem egy, hanem öt kötetre van felapítva. Lengyel barátom lett

a győztes s száz szivarom sirt utána igen sokáig.

De egyet tanultam belőle, és ez 100 szivar-nál is többet ért, hogy ne csupán azt tekintsem létezőnek, amit én tudok, hanem igen sok létezik, amit az ember nem tud. E tétel különben gyakorlatilag nincsen annyira elfogadva, mint a hogy azt az ember gondolná.

Ez a fogadásom, — az egyetlen keserű emlék Jókaira — jutott eszembe, mikor kezembe vettem a nemzeti diszkiadás századik kötetét, melylyel összes művei, legalább ez idő szerint be vannak fejezve. Ha már most kellene fogadnom, talán megverném vele Kraszewskit, mert ez 15 éve hogy meghalt, Jókainak meg azóta úgy megsaporodott a műveinek száma, mint a szegény ember adóssága.

A Jókai-diszkiadásnál 1000 aláírásra volt szükség, hogy létrejöhessen, még pedig 200 frt-jával, mert a kiadó egyszerre 100,000 frt honoráriumot akart adni a szerzőnek. Olyan összeg kétségkívül, minőt ilyen kis nemzetek nem igen szoktak adni íróknak. Életükben rendszeren kövel dobálják, s csak haláluk után emelnek a rájuk dobott kövekből mauzoleumot.

Mint hogy Jókai amugy is nagyon el van terjedve az országban, maga a szerző is képtelen-

az erkölcsi elkorcsosulásnak olyan foka földműves népnél, melynek csak ritka esetekben található párját. Az ilyen ember nem rabol, mint a nemes vérengző vad, csupán természetes önfentartási ösztönből, hanem pusztit csupán azért, hogy pusztítson, mint a görény. Mikor már jóllakott, akkor is megfojtogatja a baromfit. Az ilyenek számára aztán nincs tilalmas idő, nincs kimélet, hanem akkor is ott ölik meg, ahol és amikor érik.

De miután eltévedt felebarátainkról van szó, hát azok javulására, nevelésére kell sulyt fektetnünk. Felhívjuk az egyházi és világi hatóságokat, hogy vállalva működjenek közre — félretéve minden bizalmatlankodást — a nagy erkölcsi csorba kiköszörülésén.

A rendszer-változás. Új év óta az ellenzék béke-alkudozásokat folytat a kormányral az iránt, hogy milyen feltételek alatt lesz hajlandó az obstrukciót beszűntetni és a képviselőház működését a rendes mederbe terelni. A feltételek az egész mai politikai rendszer ellen irányulnak s olyanok, melyeket minden józan gondolkodású ember helyeseknek ismer. A választások tisztasága, továbbá a közigazgatási korrupció megszüntetése, az összeférhetlenségi törvény megtartása stb. Igazán olyan követelmények, a melyeket az ország közjóléte és a helyes kormányzat kíván. Hja de minden fenakad egy családban, mely csak a saját érdekét nézi, melynek hatalmi monopóliuma és érdeke másét kíván, a fősvény és autokratikus Tisza-familia és a béke-alkudozások ugyilátszik csak egy szemfényvesztő játék voltak, melyet az ország fizet meg. Bámulatos a dologban az, hogy az a tömérdek kormányparti képviselő nem tudja magát Tisza Kálmán befolyása alól emancipálni s nyugalomba kergetni a vén generalist, kit az ő mindent megrentő befolyásával az ország nem egyhamar fog elfeledni s emléket szomorú arccal sokáig fogja őrizni. Mind úgy látszik, hogy ezeket a kegyetlen hazafiakat az osztrák érdek tartja fenn és ezek drága szolgálói az idegen érdeknek. Ily körülmények között nincs, aki segítsen az országon, összetett kézzel vagyunk kénytelenek nézni saját romlásunkat. Mi lesz ennek következménye? Szörnyű bűnhődés, mely se az országnak, se a dynas-

tiának nem áll érdekében. Mert mindig a legrosszabb politika volt és rövidlátásra mutatott, a közérkölcsök és a politika romlását a kellő időben meg nem akadályozni. Elfajul ilyenkor minden, elvesz a tekiutely tisztelete, az embereket a kishitűség fogja el s az ilyen keblekben fogékony talajra találnak a társadalmi forradalmak, melyeknek végét soha se látják előre. Szépen érnek a mai idők a szocializmus számára, annak az uralma pedig felforgató lesz. Tiszta jellemek állítása az ügyek elére, beh sokat használhatna még. Am, akiktől azt várni lehetne, nem akarják, majd a jövő erre a nem akarásra szörnyen kijózanító feleletet fog hozni, de akkor már későn lesz.

A főrendiház szavazatát kommentáló minap közölt megjegyzéseinket egyesek túlerősöknek találták. Jeles laptársunk az „Esztergom” következőleg apostrofálja most a szavazást. „A főrendiház mozgalma ismét szerencsésen elhasalt. A független s önálló elem akcióra készült, meg is indította azt, loyaltását azzal akarta kimutatni, hogy a királyt kiszabadítsa a klikk karjaiból, igazi király-szolgálatra gyürkőzött; akkor aztán előálltak részben a függő, Jókai-fele főrendi-végeek, részben azok a finom, nagyméltóságú, kegyelmes, méltóságos tekintetek, amelyek elszánt akcióra képtelenek, s meg-szavaztatott a kimélet — politikája. Kinek? annak, a ki oly kiméletes volt az őt kimelő méltóságos főrendek iránt; a ki úgy látszik, még most is rá akarja szedni az egész disszidens és ellenzéki tábor; a ki négy évig meghurcolta a jogot, szabadságot, köztisztességet; a ki négy hónap óta magát a szabadelvű-pártot az egyik megaláztatásból a másikba sodorja; ennek a düvadnak megszavaznak a méltóságos főrendek kiméleti időt. Bizonyára a béke-tárgyalásokra való tekintetből? természetes, mert talán félnek még egy nehezéket beledobni Bánffy bűneinek s terheinek serpenyőjébe, nehogy a béke nagyon is rohamosan megköttessenek. Vagy talán a királyra való tekintetből húzódnak el a komoly föllépés mezejéről? Az szereti a királyt, ki az alkotmányhoz ragaszkodik; az szereti a királyt, a ki őt a törvényt nem tisztelő, a nemzet ősi jogát feláldozni kész tanácsosaitól megmenti. *Azért bármint foggassuk az érmét, akár a színt nézzük, akár a cisszáját, bár volt e tehetetlen ceremoniarendezéssel szolgálatot tenni Bánffyval s tétlen a főrendiház képtelenségének bizonyítékait. Az intézmények erőtlenségük által esztetik el a népszerűséget és súlyosnak az alkotmány-diszlet szerepére; a nemzet hozzászokik, tőlük semmit sem várni, s a feledés itt annyi, mint elmulás.* Ez diplomatikus

körmönfont módon van kifejezve, de Esztergomban eléggé érthető, bárcsak ott is értenék ahová voltaképen szól.

Monstre-tolvajbanda Farkasdon.

A vágmenti községekben több mint 4000 ludat elloptak. — Ez ügyben eszközlött nyomozás alatt Nyitra megye „Farkas” nevű nagyközsége lett gyanúsítva, mire Radványi Mihály és Ladiczky János esendő-őr-vezetők oda jöttek és éleslátásukkal, ügyességökkel, fáradhatlan szorgalommal egy *monstre bünszövetkezetnek* jöttek nyomára, melynek főtagjai a legvagyonosabb községi lakosok közül kerültek ki.

Vágmenti levelezőnk három kompromittált családot említ, — míg a vizsgálat tart e neveket elhallgatjuk — de hozzáteszi, hogy e három család együttvéve közel fél millió vagyonnal rendelkezik.

A esendőrség által eszközlött nyomozás már harmadik hete folyik és előreláthatólag még egy hónapig eltart, miután Farkasdon nagyon sok család a bandához tartozik.

A farkasdi tolvajbanda eddig kiderített 26 befogott és 209 szabadon hagyott „működő és pártoló” tagot számlál.

A községben évek óta a parasztnenyvecskek és leányzók feltűnő és drága selyem és bársonyban járnak, a mely drága kelmét — nem is volt sejtelve a közönségnek, hogy sokan úgy vették üzletek és kereskedésekben vagy nyílt vásárokon, hogy nem is kérdezték az árát.

Ugyancsak nehéz feladatot oldanak meg a esendő-őr-vezetők 14-ed magukkal — midőn a tolvajokkal rokonságban levő kápó-k által nemcsak nem támogatva, sőt félrevezetve felderítik a páratlan kiterjedtségű bünszövetkezetet, egyremásra összefogdosva elit-et és salakot; éjjel-nappal szakadatlan szolgálatban, teljes felszerelésben — de *koplalea*, miután tekintettel a „közérdek”-re, ellenük a kieléhtetés politikája alkalmaztatik.

Sztrájkol a pék, a mészáros, krajzler, obstruál mindenki, mert Farkasdon exlex van.

A bünszövetkezet közel 40 év óta „működik” eleinte ügyetlenül, de 20 év óta ügyesen. Ez a benszülőttek előtt köztudomású.

Kiderült, hogy *vegszámra* lopták a selymet, bársonyt, canavast, vásznat, pokrócot, szőnyeget (60 darab), továbbá csizmát (120 darab), esernyőt, botokat, ékszert, kesztyűt, asztrakán-sipkát (300 drb), flanelt, nagykendőket, női felöltőket, szappanrudat (20 mmázsa) stb., mely óriási kész-

ségnek tartotta, hogy műveire akadjon 1000 előfizető, aki 200 frtot tudjon reszkírozni; és megis találkozott magában Pestmegyében 1500, s az egész országban eddig 4354 előfizető, aki 200 frtot áldozott Jókaira, úgy hogy a Révai-testvérek kiadó-cég is jelentékeny üzletet csinált. No de ne irigyeljük tőle, megérdemelte.

Hogy lokális vonatkozással legyünk meggyénkre, itt adjuk a nyitra megyei előfizetők névsorát. Sok olyan név, hogy eddig nem is hallottuk és megis megérdemlik, mint irodalom-pártolók, hogy neveiket közzétegyük:

Nyitra megye: *Apponyi Lajos gr., Barcs Béla, *Barsi Jenő dr., *Bende Imre, Csacsó László, *Engel József, *Erdődy Ferencz gr., Farkas Ferencz, Glega Rezső, Guth Jenő dr., Hajdu András *Jeszenszky Gézané, *Károlyi Alajosné özv. gr., Kenessy Kálmán, Kiss Jenő, Kostyál Pál ifj., Kozsoru Lajos, *Kozmovszky Ödön, Kratochvilla Antal, Kubinyi Rafael, Lutonszky Geza, Mankoviczky József, Marton Miklós, Mattyok Gyula, Mezner Vilmos, Moró Béla, Névery Sándor, Ozorai József dr., Pálmay Dezső István, Petro István, Polónyi József dr., Rohács János, Sándor Jenőné, Schmidt Adolf ifj., Schönberger Vilmos, Schuch Zsófia, Szmda Antónia, *Thaly István, *Thuróczy Károly dr., *Uzovits Pál, *Vagyon István, Vajda Mihály,

Vanek Vilmos, *Weisz Pál br., Willinek Kamill, *Nyitra megye, *Érsekújvár r. t. város, *Érsekújvári takarékpénztár, *Galgóci casino-egylet, Magyar társaskör Miava, *Felvidéki magy. közm. egyes. nyitram. választmánya, F. M. K. E. Nyitra, *Nyitra megyei vívó és torna-egylet, *Nyitra-zsambokrétai takp., *Pöstyéni fürdő-bérlet fürdői könyvtára, *Casino Privigye, *Szakolca sz. kir. város, *Szenici m. k. áll. polg. iskola, Szenici takarékpénztár, Szenici magyar társaskör, Vágsellyei casino-egylet. (A *-al jelöltek a nemzeti díszkiadás 200 frtos előfizetői, kik a munkát megindítása előtt rendelték meg és a 100,000 frtos nemzeti tiszteletdíjat létesítették.) Összesen 61.

Trencsénmegye pedig a következőkkel van képviselve: *Andaházy Pál Árpád, Baán Árpád dr., Dessewffy Aurél, Donáth Manó, Ferényi Antal, Gratzel Andor, Hajdu József, Hauptmann Kálmán, Khade Géza, Lange Kálmán dr., Langer Jenő, Mednyánszky László, Póka Kálmán, Udvardy Gyula, Vietoris János, Zsigárdy Aladár, *Trencsén megye, *Nemzeti kör Baán, *Olvasókör Nagy-Bittve, *Trencsén sz. kir. város, *Trencsényi gimn. ifjak könyvt., Trencsényi m. k. 15. honvéd gy. ezr. tisztikara, *Casinó Zay-Ugróc, Vasutasok olvasó köre Zsolna.

Hogy miként teremtette meg Jókai ezen

emberfeletti munkát, az zseniális fantázia mellett csak rendkívüli munkaszeretete bírja megfejteni. Érdekes vonást közöl erről Mikszáth Kálmán a következőkben:

Jókai megebédel otthon, ebéd után rászedi a szemét egy felőrára s aztán újra odaül abba a karszékre az íróasztala mellé, mely megrázkódik, mint a mesebeli csikó s viszi a gazdáját a csillagok, felhők közt azokba a bűvös tartományokba, melyekben olyan jók, olyan bőlesek és olyan elmések az emberek, — de a mint a vén óra elűti az ötöt, egyszerre csökönös lesz a csikó és nem akar tovább indítani, a sokszinű esigák és kagylók elkezdnek fészkelődni a nagy üveg-szekerényben, a kis acél-eke, mely annyi termő barázdát szánt azon a fehér papíroson, akadozik, a fehér medve, a ki csak külső burkolatjában fekszik a padlón, rá-rákaesingat az üveg-szemével, mintha integetne, mintha küldözgetné.

Ügy-ügy. Az ötöt elűtötte már. A pajtások most kezdenek gyülekezni a klubban a parthiehoz.

S a mint rajznak fejében a regénybeli alakjai, a mint jönnek-mennek, látja közöttük ballagni nagy köpenyében Nedeczky Istvánt is. Valami csodálatos telepátiával megérzi, hogy Sváb Károly a Sugár-úton lépeget: épen a Petánovics előtt megy e percben. A Tisza Kálmán kocsjá

let részint már elszállított a farkasdi óvodából — hol a tolvajok fogva vannak, részben még ott van felhalmozva, részint pedig már 3 teherszállítmány a törvényszéknek küldetett át, mivel az óvoda helységei a „szerzemény“ befogadására szűkeknek bizonyultak.

Hja! az óvoda felügyelő bizottsága nem gondoskodott „Magazin“-ról, miért is jelenleg az óvoda zárva van.

A lakosság közül nagyon sokan részesek a lopásban, vagy az orgazdaságban.

A főtolvajoknál 500 frt értékű váltók is találtak, miután hiteleztek kivételesen a becsületes orgazdákban.

A bünszövetkezet számai messze elnyulnak; Esztergom és Budapest üzleti összeköttetése már megállapított. — Előbbi helységről egy szállodatulajdonosnál, utóbbiról Takács Szotnik Marinál fedeztek fel elhelyezett árukat az ügyesen kikutatott nyomon.

Az összelopott ingóságok eddig megállapított értéke 36,000 frt.

Csodálatos, hogy a hírlapok a tudósításokat ignorálták. Ignorálták ezen idők és erkölcsök jeleit, holott egyébként eber figyelmök kiterjed arra, vajjon a Li-Hung-Csang kínai nagykövet ninesen-e megszorodva.

De hát ez természetes! Nem uri kasszafurókról, hanem csupán parasztkorrupcióról van szó.

Az ösmeretlen az óvodát jelenleg kereskedelmi muzeumnak nézné.

Mindenestre változást szenvedett az óvoda eredeti jellege, mivel a csinos kis óvonót 14 marcóna szuronyos professor helyettesíti és alig képzelhető, hogy egy óvónó a nevelés terén hasonló sikert érhetne el egy egész tanfolyam alatt, mint a mit a forgó-tollas tanárok három hét alatt felmutatni képesek. Az eredmény a termekben felhalmozott nagyrékű jól felszerelt raktárban biztosítva van.

De a népnevelés erkölcsi eredménye is nyilvánvaló. Siri csend! A befogott tolvajok kis székeken, egymástól távol, arccal a falnak fordulva mozdulatlanul ülnek. Mialatt kivesszik tőlük, hogy melyik szénakazal vagy ölfarakásban vannak elrejtve az értékes bűnjeltek, melyeket az érdemes kurátor uron kezdve, folytatva 205 „szabad“ valósággyakorlatért buzgólkodott ev. ref. egyháztag többségénél megtaláltak.

Hogy mennyire elhanyagolva van itt a népnevelés, azt ezen szomorú példa eléggé bizonyítja. S a nyitramegyei tanfelügyelő ajánlatára a község tanítóját csak nemrégiben is koronás érdemkeresztel tüntették ki. Hol van ott a bölesesség,

hol egy egész nomzedek elhanyagolt nevelése jutalmaztatik.

Nem kételkedünk, hogy magát a vallás és közoktatásügyi minisztert is meglepi.

A „Bánffy rendszer“ Farkasdon is érvényesül. A nép a követválasztások iskolájában van demoralisálva. Ott tanul hazudni, csalni. Ott fejlesztetnek „erényei.“ Ott tanul lelkesülni elveinek a haszonért való megtagadásáért.

(A farkasdiakat az utolsó képviselő választásnál, hogy a katolikus jelöltől dr. Prohászka-tól eltereljék, függetlenségi jelölttel tartottak sakkban, s mikor elérkezett a választás, egytől egyig a kormány jelöltjére szavaztak. Szerk.)

A hatóság a helyszínén nem mutatkozik, pedig ugyancsak akadna tenni valója.

Mentor.

Ujdonságok.

Egyházmegyei hírek. Szida Kálmán nyitrai segédlelkész a püspök ur kinevezte kiszuca-ujhelyi plebánosnak, helyébe Nyitrára Czeizel Antal bellusi segédlelkész küldetett; Bellusra pedig Kuna Pál novaki segédlelkész lón kirendelve. — Czvincsek János kiszuca-ujhelyi helyettesplebános pedig Divinára küldetett adminisztrátornak. — Toller Gábor szenicei plebános agylágyulás következtében a nyitrai megyei kórházba került. — Lemess Ignác nemes-kottesői ideigl. adminisztrátor, betegsége folytán Nyitrára lett behíva, s helyébe küldetett Pelikán József schávníki káplán. — Pelikán Ádám Neszlussáról Novákra küldetett slelkésznek.

Dr. Prohászka Ottokár, nagynevű esztergomi tanár, mint örömmel értesülünk, a szünidőre megígerte a nagyatpolcsányi tanítói körnek, hogy néhány napra a kör tagjai számára szent gyakorlatokat fog tartani. Remeljük, hogy nemesak a kör tagjai, hanem mások is tömegesen fogják felkeresni a lánglelkű szónokot, aki nemesak szavával, hanem példájával is szónokol.

Eljegyzés. Dr. Würmer Károly, tehetséges nyitrai fiatal ügyvéd, eljegyezte Aranyos-Maróthon Vincze Tinike kisasszonyt, Vincze Gyula ügyvéd és földbírtokos kedves leányát.

Esküvő. Dr. Lukásich Béla, miniszteri fogalmazó, ki hosszabb ideig mint nevelő működött megyéinkben Nagy-Apponyban, gr. Apponyi Lajosnál, f. hó 4-én vezette oltárhoz Matlekovic Róza kisasszonyt, Matlekovic Sándor v. t. tanácsos leányát Budapesten. — Duboviczky Imre, városunk egyik köztisztviselőnek örvendő polgára,

január 28-án az apácák templomában esküdött örök hűséget. Ott Irma kisasszonynak. Násznagyok voltak Ott Aadrás és Brecska János. Koszorulányok: Reis Ilonka, Nieman Anna, Szlávics Mariska, Szolárik Emma. Vőfélyek pedig Spanyol Lajos, Szécsényi Sándor, Sáfár Rezső és Löderer István voltak.

Az egyházi zene-egylet, melyet a közönség a katolikus kör révén évek óta ismer, február 13-án, farsang hétfőjén társas-vaesorát, s ezt megelőzőleg vig dalestélyt rendez a kath. kör termeiben. Ezen társas-vaesorával egybekötött dalestélyre (külön meghívó nélkül) hivatalosak a kath. kör t. tagjai és családjaik. Egy teríték ára italok nélkül 1 frt 50 kr. Vacsorajegyek február hó 11-ig bezárólag naponként válthatók 5 órától d. u. 8-ig a körben. A dalestély kezdete 7 órakor, a vacsora-jegy a dalestélyhez belépőnek tekintendő. A dalestély műsora a következő: I. Népdal egyveleg. a) „Nyugtasd rajtam szép szemeid.“ b) „Mikor én a dalos madárt hallgatom.“ c) „Faluhosszat . . .“ (Szentirmay E.-től) d) „Árvalányhaj.“ (gr. Festetich Leó-tól) e) „A kisasszony azt gondolta.“ (Szentirmay E.-től. II. „Cigány dal.“ (Dusinszky Lipót-tól). III. „Cöer König.“ (Kückentől). IV. „Lengyel négyes.“ (Neumann Edétől). V. „Ezrével terem a fán a megy.“ (Dusinszky L.-től). VI. „Herrrrraus!“ (Koch I.-től). VII. „Olasz salata.“ (Geneé R.-től). VIII. „Tier quartett.“ (Szövege anyanyelven, Brixtől). — A rendező-bizottság arra kéri a t. közönséget, hogy a jelentkezési határidőt betartani sziveskedjék. Az előjelekből kelve, ez lesz a körben a legsikerültebb estélyek egyike, s épenséggel nem csodálkozunk azon, hogy hölgyek s urak annyira érdeklődnek iránta.

Adományok. Méltóságos és ftdő Bende Imre megyés püspök ur, mint minden évben, úgy a folyó évben is 100 forintot adományozott a kath. legény-egylet céljaira; a helybeli Népbank pedig 10 forintot. Isten áldja meg az angyali szívű főpapot és védnököt, a ki a legény-egylet fontos ügyét annyira szívében viseli, hogy minden mozzanata és ügye iránt érdeklődik, és atyailag istápolja. *Az önkésy.* — Méltóságos Rakovszky Ferenc cs. és kir. kamarás, novaki kegyúr, az új plebánosnak installációja alkalmából a novaki templomnak egy pár nagy értékű, nehéz ezüstből gyönyörűen készített ámpolnát ajándékozott, ugyanolyan tálcával. A mely kegyes és hitbuzgó katolikus kegyúrra valló nagybecsű adományáért fogadja ez uton is leghálásabb köszönetemet. *Hajek Vince,* érd. esp.-plebános. — Bende Imre jölelkű főpásztorunk 200 frtot és Kovács József illavai fegyintézeti igazgató 300 kenyeret és 10 ember számára egész ruhára való kelmét adott, a porubai tűzkárosultaknak. Fogadja ez a két

pedig épen ebben a szent pillanatban robog be a klub udvarára.

Nosza, hamar pontot s Jókai is siet a tarok-parthiehoz. A skiz, az a csodálatos, gonosz skiz még a muzsáktól is el tudja szakítani!

Még vonzóbb azonban Jókainak előadása magáról, ki a következőleg ecsetelte munkálkodását, mikor 40 éves írói jubileumát ünnepelte:

Hogy lehetett ennyit összeírni?

Legelőször is az rá a válaszem, hogy negyven év szép idő!

Azután pedig micsoda negyven év!

Négy olyan különböző korszak egymásutánja, melynek minden eszmejárása különbözik, elüt a másiktól.

Gyermekkorom emlékei visszahatolnak egész a napoleoni világharcok korszakáig: a magyar insurrectióig. Apám maga is ott verekedett Győr alatt a franciákkal, mint nemesi hadnagy. Még én láttam azokat a nyugalmazott huszárfőstrázsamestereket, a kik egy elveszthetetlen golyóval a lábukban, s azokat a nagy vállalkozókat, a kik egy (nagyon is elveszthető) millióval a zsebükben jöttek haza a világháborúból; s hallgattam a történeteket, a mikben maguk is résztvettek, a „kend az Alvinczy?“ adomáját (a sárkánytalan puskával), a „retirálj, Komáromig meg se állj!“

gúnydalát; a mesés korszakot, a mikor Komáromban volt az udvar! Még láttam azt a csodaszép hőlyget, a kiről az „Aranyember“ legendája szól; egykor császári kegytől főlemelve, aztán elfeledve, megváltulve. Még én találkoztam azokkal a mult századbeli senátorokkal, a kik a copfot megtartották, csak hogy a nyakravalójukba kötve viselték.

Jártam a korszak legnagyobb hőseivel együtt diadalutjainkon s futottam futóbetyárokkal együtt uttalan pusztákon, mocsarak, erdők sűrűjében; ott voltam Bécs város és Budapest ostrománál, a bombatűz közepett, s a feldúlt Komárom romjai közt; s láttam a világot a fejemre szakadni Világosnál; ettem cigány bográcsából s királyi asztalok ezüst tálaírói; voltam szegény ördög, ki zsidógyerekeket tanít magyar nyelvre havi két forintért, s voltam bankelnök, a ki százezrekekkel hajigalózik; volt a nyakamon kötélhurok és érdemrend-szalag; megdobáltak koszorúval és sárral; hallottam magamat hivatni író-királynak és Kossuth-kutyának; huszonhárom esztendő koromban egy év alatt csináltam forradalmat, háboruba mentem és megházasodtam; — egyiket se bántam meg . . .

De őszintén be kell azt vallanom, hogy segítségem is van. Maga a közönség. A mi csak jellemző adat, ötlet fölmerül a napok történeté-

ben, azt nekem mindenünne beküldi maga az ismeretlen jóbarát.

Azonkívül akármire járok az országban, jóakaróim mindenütt elém hozzák azokat a hagyományokat, történeteket, a mik a vidékhez vannak kötve; régiségbuvárok, természettudósok figyelmeztetnek a historiai események közé beszövedő regényes episodokra; nyomába igazitanak rejtélyes, titokszerű alakoknak; úgy hogy mondhatnám, hogy az egész magyar nemzet együtt dolgozik velem.

Igaz, hogy ez a közreműködés csak olyan mint mikor Liszt Ferencnek a figyelmét megragadta ez a népdal: „nem ettem én ma egyebet, fekete retket, kenyeret!“ s csinált belőle egy nagyszabású oratoriumot. Én is csak egy akkordot kapok meg, egy végső catastrophát, s ahhoz kell hozzá divinálnom a megelőző regényt.

Ez a mesterség pedig így megy.

Elmondom az én titkomat: utánam csinálhatja akárki.

Vagy egy vezéreszmém akad, vagy egy történelmi adat, vagy egy lélektanilag megoldatlan eseményem az életből. Ez ötlet, véletlen, ajándék, lelet.

Akkor ehhez meg kell találnom az alakokat, a mik ezt a történetet keresztül viszik. Ez már

nemeslelkű adakozó hívei nevében halás köszönetét. *Diera Ignác*, F.-p. adm.

Az első hó. Február hó másodikán volt első havunk Nyitra e télen. Hébe-korba esett ugyan eddig is, de az vagy rögtön sárrá vált, vagy pedig annyi sem volt, hogy még csak szürkévé sem színezte a talajt. Csak „*Maria purificante*” napján, reggel még szép verőfényes órák után egyszerre elkomorult az ég és szitálni kezdte a havat egész délután, sőt még 3 óra virradó éjjel is. Jótékonyan, csendesen, nagyobb szabású hófúvás vagy torlaszolás nélkül. S a hó, mely után egész télen epedtünk, már itt van. Nyájas fehér leplevel eltakarja a hazak fedelet, a mezők szürke gyöpét. Zuzmarájával megszállotta a kőkény bokrok száraz ágait, melyek mintha áprilisban virágoznának, oly fehérek. A járdát ellepte egy láb magasságra, de azért nem boszankodik senki, vígan töprik, tapossák az emberek, mert télen oly szívesen látott a hó — különösen, ha úgy várat magára — mint akár tavaszkor az úde lombos. Így talán a gazdák félelme nem fog beteljesedni. — Lapunk egy barátja írja, hogy a mostani szokatlanul enyhe tél alkalmul szolgál az újságíróknak, böngészetet tartani a régi krónikákban, s a multból kijegyezni úgy az enyhe, mint a szigorú teleket. A böngészethez mi is hozzájárulhatunk két adattal a mult századi nyitrai papnövédek feljegyzéseiből. 1778-ban a január oly enyhe volt, hogy tavasznak is beillett volna, az emberek Nyitra felől nélkül jártak kint a szabadban. Ellenben 1775-ben január 22-én és 23-án rendkívül sok hó esett, az ablakok magasságáig ért föl; e hó február 4, 5 és 6-án rohamosan olvadt oly áradást okozva, kivált a Vág és Duna vidéken, a miyenre nem igen emlékeztek. — A „*Hazánk*” ez évi febr. 2-ki mellékleten a többi közt felemlítetik, hogy 1775. febr. 17-én a Duna vizállása elérte a 18 lábat, s Pesten, Budán és Ó-Budán az utcákon csónakkal közlekedtek.

A nyitrai kath. legényegylet hosszú pauza után ismét csinos színelőadást rendezett mult vasárnapon. A nézőtérre átalakított nagy terem ismét csak szűknek bizonyult, melyet a polgári elem színe-java megtöltött. Előkelőségek között ott láttuk dr. Bobok József kanonokot, Markovics János egyh.-megyei tanfelügyelőt, Kubinyi Endre püsp. uradalmi főtisztet stb. Színe került „Egy szerencsétlen fiótas” és „A Handwerksbursch” című vígjátékok. A szereplők a megszokott módon kitétek magukért és bő taps volt jutalmuk. Az előadás után kedélyes tánc következett, mely kivilagos kivirradtig tartott. — Ez alkalmából az egylet javára felülfizettek: Bende Imre püspök 6 méltósága 1 drb. arany, Czeizel G. 5 frt, dr. Bobok J. 1 frt 50 kr, Vagner J. 1 frt, Nésey E. 1 frt, Markovics J. 1 frt 50 kr, Zongor J. 1 frt, Kutvaszer I. 2 frt, gróf Batthyány V. 5 frt, Ferenczy J. 50 kr, Feher J. 1 frt, Bellak J. 50 kr, dr. Puchovszky B. 1 frt, Szimida K. 50 kr, Fekete Amália 2 frt

tanulmány. Sok munka, buvázkodás, megfigyelés, megvalogatás kell hozzá.

Mikor aztán ez megvan, akkor maguknak az előteremtett alakoknak kell kidolgozniok a regényese egész szövevényét. Itt már nem segít senki: egyedül a fantázia. Akkor behelyezem magam az egyes alakoknak a kedélyhangulatába: iparkodom bennük élni. A gyilkosnak, az árulónak, a kéjencnek, a zsugorinak a lelki állapotját épen úgy a magamévá teszem, mint a szenvedőt, a kétségbeesettet, a haragos bosszúállóat. Ilyenkor ha a családóm tagja, vagy a legkedvesebb barátom háborgat is, rozszul esik; lehet, hogy akkor éppen zsarnoki kedvemben talál, indulatos vagyok, vagy elérzékenyülök, a könyekre fakadásig; vagy az egekben járok és gyönyörködöm. Egy ajtónyitás, s az egész hangulatnak vége van. Újra kell kezdeni. — Bele kell melegeidnem a tárgyamba: a nélkül is lehet ugyan írni, hidegen, kiszámítva; hanem olyan munka is az aztán. Lehet, hogy szabályszerűbb, de én azt akarom, hogy az olvasó érezze azt a meleget, a mi engem hevített.

Úlve soha sem gondolkozom, hanem járkalva. Előbb az egész hosszú regényt apróra kidolgozom a fejemben, a leg részletesebb dialogokig (kivéve a leíró részeket). Ilyenkor a fantázia átveszi a memoria szerepét s az egész munka úgy készen van a fejemben, hogy le tud-

50 kr, Huszár I. 2 frt, Bócz A. 1 frt, Steiger A. 1 frt, Haleczius A. 1 frt, Pintér P. 1 frt, Blaskó J. 50 kr, Dobroviczky F. 50 kr, Furda K. 50 kr, Hauser F. 50 kr, Hauenstein Gy. 50 kr, Latkóczy G. 50 kr, Komáromy A. 50 kr, Neugebauer N. 50 kr, Meidlinger J. 50 kr, Palásthy E. 50 kr, Riener I. 50 kr. Fogadják a kegyes adakozók ezen felülfizetésükért illetve adományaikért halás köszönetünket. *A rendezőség.*

Fegyelmi ítélet. A belügyminister Mérey Agoston Nyitra város felfüggesztett főjegyzőjét harmadfokulag 500 frt pénzbüntetésre ítélte, állásába pedig visszahelyezte.

A gazdatáncestély — február hó 1-én — a f. évben nem volt olyan látogatott, mint az elmúlt években, de a feszelen jókedvről mégis észrevette minden jelenlévő, hogy a gazdatáncestélyen van. Jelen voltak: Babó Tivadarné, id. Deák Jánosné, új. Deák Jánosné, Emődy Józsefné, Flesch Hugóné, Imrédy Pálné, Rencz Lászlóné, Emődy Ilonka, Lőrinczy Katinka, Rencz Valeria, kik világos viradatkor hagyták el a mulatság színhelyét.

Farsangi krónika. A nyitrai „Kaszinó” vigalmi bizottsága folyó hó 14-én a kaszinó helyiségeiben táncal egybekötött tea-estélyt rendez. Kezdeté esti 8 $\frac{1}{2}$ órakor. Belepti jegy váltása csak az urakra kötelező; ára: 2 korona; kapható a kaszinó szolgájanál. — Az országos „Vöröskereszt” egyesület hollési fiókja, január 28-án igen sikerült táncestélyt rendezett saját pénztára javára. — F. hó 3-án pedig a hollési „Tűzoltó” egylet tartotta meg bálját. Remélhetőleg, ez is oly jól sikerült mint az eddigiek, s a derek tűzoltók itt is kitesznek majd magukért. (A „derek” tűzoltók még derekabbak lehetnek volna, ha báljukat nem tartják meg éppen — pénteken. Van bizonyos keresztény bonton, melyet nem jó figyelmen kívül hagyni. Szerk.) — A nagytapolcsányi „Erzsebet” nőegylet jan. 28-án az ottani Koronán tartott bálja fényesen sikerült. A bál fényes sikerét leginkább dr. Lénárt Ákos ügyvéd-jelölt, fáradságot nem ismerő buzgólkodásának lehet köszönni. És hogy végre mindenkinek megadjuk a magáét, el nem hallgathatjuk, hogy méltó elismerést aratott a mi cigánybandánk is, a Bécsben, Berlinben, Brüsszelben és Karlsbadban jól ismert Gabavi Janesi bandája.

Gazdasági előadások. A f. február hó 1-én, 2-án és 3-án a magyar-óvári gazdasági akadémia tanárai által tartott előadások igen érdekesek és tanulságosak voltak. Az előadásokon mintegy 135 hallgató volt jelen Nyitra és a szomszédos vármegyékből, kik 3 napon át feszült figyelemmel hallgatták a tudós tanárok fejtegetéseit. A Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület ezen kezdeményezése annyira megnyerte a gazdák tetszését, hogy máris kívánják az ilyen előadásoknak évenkénti rendezését.

nám diktálni. Hanem diktálni nem szeretek; mikor dolgozom, nem akarok emberi arcot látni. Mikor aztán leülök, akkor egyszerre megírok egy nyomtatott ívet; de megesk, hogy kettőt is, egy szó kitörles, igazítás nélkül. S hogy valósággal a képzelet pótolta az emlékezetet, bizonyítja az, hogy egy év múlva már úgy olvashatom regényemet, mint valami idegen munkát, nem tudom, mi van benne, s nagyon kíváncsi vagyok rá, hogy a regényhősöm hogy fog kigázolni abból a hinárból, a mibe belelovagolt?

Nem tartom semmi érdemnek, hogy sokat dolgoztam; nem követelek érte se a jelenkortől, se az utókortól semmit, még azt sem, hogy olvassák. Magamnak irtam; gyönyörűségem volt benne. Ez volt a világom, életemnek titka, utamnak vezetője, nagy bajokban vigasztalóm, balsors csapásai között védelmezőm, jobb idők reményét, megnyugvást, új erőt új küzdelmekhez ez adott, ez az íróasztal; elvesztett vagyont ez adott vissza, rámtamadó ellenségeket ez vert vissza; az életet újra kezdeni ez buzdított. Negyven éve beszélgetünk egymással, s még mindig van egymásnak valami mondani valónk. Sok jó volt, a mit szerettem ezen a világon, sok elmúlt már belőle: a többit itt kell hagynom. Megnyugszom benne. Hanem hogy az íróasztalom itt kell hagynom: azt sajnálom.

Szokatlan jelenségnek voltunk tanui febr. 3-án. Mintegy 30, részben bockoros, nagyobbbrészt azonban kaputos felvidéki ember vonult a nyitrai megyeház alatt a Felső-városba egy csoportban. Eleinte azt hittük, hogy a gazdasági felolvasásról távozó publikum, de a trencsénmegyei kosztüm elárulta, hogy felvidékiek. Egy nagyszámú küldöttség volt ez, melynek az volt a célja, hogy a püspök urhoz megy és kéri, miszerint Czvincsek János káplánt ott nevezze ki hozzájuk, Kiszuca-Ujhelyre, plebánosnak. — A plebánia ugyanis több mint 3 $\frac{1}{2}$ évig állott üresedésben, s a trencsénai liberálisok mindent elkövettek a kegyurnál, hogy a várnai választás óta ismert Czvincsek, ottani káplán, bemutatását megküszítsa. E végből perbe is fogták, hogy mint adminisztrátor nem akadályozta meg eléggé, hogy az elhunyt hagyatéka el ne kallódjék. De ez nyilván csak ijesztgetés volt, hogy a kegyurna rájesszenek, mert április óta mai napig sem tartották meg a tárgyalást. A presszióval, ugy látszik, célt értek, mert a kegyuraság ez egy esetre lemondott a bemutatási jogról és a javadalom betöltését a nyitrai egyházm. hatóságra bízta. A püspök ur Szimida Kálmán nyitrai segédlelkész nevezte ki Kiszucaujhelyre. — Az ujhelyiek azonban nem tudták feledni az agilis káplánt, ki közöttük mértékletességi egyeletet, rózsafüzér-társulatot, katolikus kört alapított; missziókat tartott, a templomot restauráltatta a hívek közt összeszedett adományokból, főreze volt a várnai kath. nagygyűlésben, létesítette az ujhelyi nagygyűlést. Ezért jöttek oly tömegesen, hogy a püspök urat szándéka megváltoztatására bírják. Ami természetesen nem sikerült. Mint halljuk, jóakaró tanács folytán nem is voltak benne a főpásztornál. — Az ujhelyi derek kath. hívő nép egyébként nem csinál rossz cserét, mert Szimida Kálmán bir mindazon tulajdonokkal, melyek egy művelt és igazán buzgó lelkésznel megkívántatnak. A virágzó egyeleti életet nemcsak fentartani, hanem fejleszteni is fogja, s meg vagyunk róla győződve, hogy humanus, igaz keresztény emberbaráti lelkületével éppúgy magához fogja bilincselni a kiszucaujhelyieket, mint azt Czvincsek János tette.

A nyitrai városi szepítő-egyesület céljaira Bende Imre nyitrai megyés püspök ur 6 méltósága 7 erdei úrméter fát, a nyitrai alsó-városi közbirtokosság pedig 200 drb. canadai nyárfát, 80 drb. canadai nyárfadugványt s 40 drb. pyramis topolyfát adományozott; egyúttal ugyancsak az egyesület céljaira következő pénzbeli adományok folytak be: Árpási Imre 20 frt, Engel József 20 frt, Bangha István 10 frt, Verő Zsiga 10 frt, Felsner Jónás 5 frt, Frischer U. 5 frt, Juhász Sándor 5 frt, Morton József 5 frt, Pollák Miksa 5 frt, kis-sebési részvénytársaság 5 frt, Békei Fülöp 3 frt, Grünfeld Nánán 3 frt, dr. Muneis Lajos 3 frt. Ugy eme nagylelkű adományokért, valamint a nagyságos székes-káptalan ama nemes előzékenységeért, melylyel a földjein át vezetendő nyitra-zobori sétány-utak elkészítéséhez, illetve részbeni áthelyezéséhez engedélyt adni kegyeskedett, továbbá tek. Rudnay Sándor nyitrai polgármester úrnak nagyrabecsült támogatásáért, s végül Metzger Ede és Csitáry Pál uraknak, a zobori utak elkészítésénél tanúsított fáradszalmáért, az egylet választmányának f. évi február hó 1-én tartott ülésén, jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

A trencsénai kath. legényegyesület február 5-én tartja szokásos farsangi mulatságát. Az idei egyúttal jubilaris is, lévén 10 esztendeje, hogy a nevezett egyesület megalakult. A táncestélyt műkedvelői előadás előzi meg a következő műsorral: 1. „10 év” Mittuch Józseftől, szavalja Saffár Rezső; 2. „Szökik a polgármester” vígjáték dr. Okányi L.-tól. előadják az egyeleti tagok és 3 hölgy; 3. „Ünnepi dal” Dusinszky Lipóttól, előadja az énekkar; 4. „Az első vizit” vig monolog, előadja Gervald József. A közgyűlés február 12-én lesz megtartva, a mikor az egylet tíz éves multjáról is tesz jelentést az elnök. Meg kell emlékeznünk ama nagy jötevőről, a ki az egyesület fentartását lehetővé teszi és a ki senki más, mint hódolva tisztelt kegyes főpásztorunk, Bende Imre püspök ur 6 mlga, nem csupán hálalapját létesítette fejedelmi adományával, de azonkívül is minden évben 200 koronával kegyeskedik eltüntetni a gond fellegeit. A jó Isten fizesse meg!

Szokatlan kiházasítás. Trencsénmegye egyik községének postamestere nyílt levele-

zö-lapokat küldözget a következő tartalommal: „M. t. Kartárs ur! Leányomat férjhez adom, egyedüli hozománya egy 1100 kötet német regényekből álló szép könyvtár 400 frt értékben, azt szándékozom kijátszani, hogy így édes leányomnak mégis némi hozományt adhassak, ennél fogva a m. t. Kartárs urat, kegyes pártfogásáért esdve, bátor vagyok a . . . számot átküldeni stb.“

Papot szídnak veszett macskáért.

Az egyik trencsénmegyei liberális lap Csernéről azt írta magának, hogy „az ottani plebános macskája napok előtt megveszett s több embert összemart.“ „Csodálatos — úgy mond a végén — hogy intelligens házban észre nem vették a macska betegségét, holott épen ezen bajnak olyan határozott tünetei vannak, hogy azt lehetetlen fel nem ismerni.“ Valóban csodálatos egy tünet az egész tudósítás, tünete a papgyűlöletnek. Igaza van, hogy a veszettségnek határozott előtünetei vannak, ezeket azonban emberen és a háznál tartózkodó állatnál előbb lehet észrevenni, mint egy a házon kívül kószáló macskánál. Multkor egy liberális főmuftinak a kutyája veszett meg és többeket megmarta, s senki fiának észre nem jutott ezért a tulajdonost okozni. De pap! — az más — liberális észjárás szerint.

Halálozás.

Breznóbányai Mikovényi Mór, pozsonyi kanonok f. hó 1-én, életének 72-ik, áldoztságának 49-ik évében elhunyt. — Tóth Lajos nyitrai ügyvéd, azelőtt hosszú éveken törvénytudó bíró Nyitraú, f. hó 3-án hirtelenül jobb létre szenderült.

Uj szabadelvű kör.

Dr. Filberger Gyula privígyei főszolgabíró a legutóbbi cassinói tisztújító ülésen a választmányi tagságból kibukott. Ez hiúságát sértette és az illojális Casino ellen egy „szabadelvű kör“ neve alatt új társas együletet akar alakítani. A járási tisztviselők és körjegyzők a Bánffy-féle rendszerű „szelid nyomás“ folytán kilépésre illetve belépésre kényszerítettnek és miután ezek kevesen vannak egy kör fenntartására, a zsidókat is meg akarja nyerni az újonnan alakítandó kör számára. A privígyei Casino egyike a legrégebbi társasköröknek hazánkban és a magyarosodásnak uttörője volt mindig. — Dr. Filberger megbuktatta dr. Tivadar kir. járásbíró a megyei bizottsági tagválasztásnál és most a Casino ezt megtorolta úgy, hogy a járás első tisztviselőjét kibuktatta kebeléből.

25 év múltán . . .

Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az első között látjuk a Mauthner Ödön magkereskedő céget, mely az idén ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. E cég működését mindenütt elismerés kísérte és hogy többet ne említsünk, a cég tulajdonosát a Ferenc József-rend és az orosz Szt.-Anna rend lovagkeresztjével és a bolgár nemzeti rend tiszti-keresztjével tüntették ki. Ezenkívül a Mauthner cég es. és kir. udvari szállító és évek óta szállítja O felsége kastélyai és birtokai magzükségletét az egész osztr.-magy.-monarchiában, továbbá több királyi, fejedelmi, főhercegi és hercegi udvarnak is szállítója. A Mauthner-féle magvak különben 27-szer lettek bel- és külföldi kiállításokon kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a cég kívánatra ingyen és bérmentve küld. — valódi remekmű, egy kitanó növénytermelési utmutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tenyésztési utasítások, hanem a megragadóan szép és hű növény fényképek miatt is. Legjellemzőbb, hogy a főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magarak, tekintve az ismert kitűnőséget és föltétlen megbízhatóságot, sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi cégnél, hanem a Mauthner cég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy említett árjegyzék költségeit az összes rendelésekre megosztva, egy rendelőre nem egészen 3/4 kr esik.

Hihetetlen!

Ki is hinné el, hogy Szalavszky és a Klochok megyéjében ilyesmi megeshetnék?! Trencsén-Teplán megalakult a „nemzeti párt“, még pedig a körjegyző úr kezdeményezésére. Minden esetre nagy haladás az utolsó választások óta. (Bizonyosan nem az Apponyié! Szerk.)

Ne irjon verseket.

Egy német ujság kedves apróságát mesél Geibelnek, a jeles poétának életéből. Egy napon a következő levelet hozta neki a posta: „Geibel költő urnak Lübeckben. 1882. februárius 11-én. Mélyen tisztelt költő ur!

Ma betanultuk az ön *Tavaszi reménység* című versét. Egy héttel ezelőtt öntök becsuktak, mert még nem tudtuk; ma is lesújtott két társunkra a tanár ur palcája. Erre persze ön nem gondolt, a mikor a verset megírta. Ön még elég rövid költő, de Schiller ur olyan hosszú! Szerencse, hogy ő már a felsőbb osztályukhoz tartozik. A tanító ur azt mondja, hogy az a vers nagyon szép, de a mikor annyi nagyon szép vers van a világon és azokat mind be kell tanulni! Ezért kérjük önt, hogy ne irjon verseket! Háboruk is vannak és azokat is tudni kell! A földrajz még megjárja, az embert kisegíti a térkép; de a háboru meg a vers az a legrosszabb. Azután meg mindenkinek életrejárja is van: évszámokkal! Önnel legalább a halálozási évszámot nem kell még betanulni; kívánjuk is, hogy sokáig éljen! Tisztelettel és a II. b) osztály megbízásából: Beckmann Károly.“ A nebuló!

A rajecvölgyi vasutat, mint értesülünk, már munkába vették és van remény, hogy legalább Rajec-fürdőig még június előtt elkészül.

Népmisszió Nyitra-Bajnán. A fáradhatatlan lazarista atyák, kik lelkeskedő papságunknak is elő példányképül szolgálhatnak munkálkodásukkal, e héten Boriban végezték a nép erkölcsi és hitéletére oly jótékony missziót. Tegnap, szombaton pedig Nyitra-Bajnára érkeztek, hol ismert p. Beran vezetése mellett egy hétig működnek. Isten hozta megyénkben, s az ő áldása kísérje fáradozásukat.

Az egy- és két-gyermek rendszer

következménye. Párisból írják a következőket: Már évtizedek óta lehet azt az egészségtelen állapotot észrevenni, hogy Franciaországban a népesedési viszonyok kedvezőtlenek: a születések száma alig haladja meg az elhalálozottak számát. Az utóbb lefolyt évtizedben (1888—1897-ben) is alig szaporodott a népesség 220,000 lélekkel, mert a születések száma tíz év alatt 8,612,000 lélek volt, az elhalálozottak száma pedig meghaladta 8,390,000 lelket; így tehát az arány igen kedvezőtlen, a minek oka egyesegyedül a két- és egy-gyermek rendszerben rejlik, a mit végre is meg kell törni valamiképp, mivel különben a francia nemzet jövője is kétségessé válhatik. Mennyire kedvezőtlenek már a születési állapotok, kitűnik a következőkből: Franciaországban minden ezer lakosra 22 születés esik és csaknem 21 halálozás, holott Németországban 32-7 születés és 20 halálozás, Belgiumban 29 születés 17-5 halálozás, Olaszországban 35-1 születés, 24-3 halálozás, Angliában 29-2 születés és 17-1 halálozás. Ez utóbbi államban az évi szaporulat 280,000 lélekre rug. Németországban 300,000 lélekre, holott Franciaországban csak 30,000 lélekre. Ha így fog ez tovább is tartani, akkor 40 millió franciával szemben csakhamar 60 millió német áll majd szemközt, tekiutve Németország gyors és egészséges népesedési szaporulatát. Vissza a keresztény erkölshöz!

A trencsén-baán-bossáni vasutból

mégis csak lesz valami. Úgy hallatszik, hogy a miniszter beleegyezett a nagyobb állami szubvencióba, a melynek bizonytalansága volt eddigelé a legnagyobb akadály. Ez elhárítatván, még e tavasszal szándékoznak munkába fogni. Ha tényleg felépül a vasutvonal, akkor Trencsénmegye, a közlekedés tekintetében, az első egyike lesz. Minden nevezetesebb völgyét vasut fogja átszelni. Nyitraúval is egyenesen összekötné a vonal.

Tengeri kigyó-ról beszél a „Felvidéki

ujság.“ Nem arról — a sós vízben élő csunya állatról, hanem itt szemünk előtt tengeri kigyóvá nőtt úgyról van szó. — Két éve, hogy Zsolna város panamája az illetékes fórum elé került, két éve vajudik, — hol — hol nem az úgy — reánk nézve mindegy — vagyis mindkettő, mert a felfüggesztett tisztviselők egyharmadát huzzák fizetésüknek, az ideiglenesek pedig a rendesnél is nagyobb; ez persze nem annak a késedelmes intéző hatóságnak — hanem a mi számlánkra történik. Elvégre is a polgárság is unja már az „agyonhallgatásnak“ e rendszerét s mi sem látjuk be, miért kelljen egy feyvelmi úgynek két évig huzódnia? Azt elismerjük; az úgy — egy egész kocsiromány; — de két év kétszer 365 nap s ez alatt sokat lehet végezni, — ha akarunk!!?

Ki találta fel a világitó gázt?

Ne ijedjünk meg — a jezsuiták. — A mult század végén kiűzték őket Franciaországból, de Anglia befogadta őket. — Stanyhurstban nem sokára nevelőintézetet nyitottak, melybe csak úgy özőnlött a tudománysozmas ifjuság. — Mint-hogy a régi királyi kastély, melyben megvonul-

tak, kicsinynek bizonyult, kénytelenek voltak melléképületet emelni. — De az egész telepnek olajjal és gyertyával való megvilágítása igen költségesnek tetszett, azért kísérleteket tettek, hogy kőszénből gázt nyerjenek, melylyel már sokkal többet megtakaríthatnak. — A kísérlet sikerült, s a gázvilágítást bevezették a telepre. 1815-ben Prestonban Dunn jezsuita atya megalapította az első gáztársulatot. — A város pedig, hálából a jezsuita érdemei iránt, megfestette képét a városház ulésterme számára. — Egy tudós abból a körülményből kifolyólag, hogy a jezsuitákat minden tudományos érdemük dacára gyűlölik és üldözik, igen szellemesen a következőket írja: Oh ti férgei a felvilágosodottságnak! Még mindig olaj és mécs mellett szídnátok a katholicizmust, hogyha nem hoztak volna a katholicusok és jezsuiták új világozságot e földre! „E—m.“

A legszebb ékesszólásnál is szebben beszél a tett.

Haldek fővárosi magyarykereskedő most megjelent árjegyzékének néhány oldalát töltik meg hazánk legnagyobb és leghíresebb gazdáinak elismerő nyilatkozatai, melyek bizonyítják, hogy a Haldek cég úgy mint eddig, az elmúlt évben is szem előtt tartotta azt az elvet, hogy a legszebb ékesszólásnál is szebben beszél a tett.

Gabona árak a nyitrai piacon:

Buza 9.20—9.60. Rozs 7.30—7.50. Árpa 6.70—7.10. Zab 5.80—6.00. Kukorica 4.60—4.80. frt mm.-kint. Liszt ára: (Szurmay József lisztkereskedésében.) Nulla 20 kr. — 1. sz. 18 kr. — 2. sz. 16 kr. — 3. sz. 15. kr. — 4. sz. 14 kr. — 5. sz. 13 kr. — 6. sz. 12 kr. — 7. sz. 10 kr. kilónként. — Korpa 4.60 mm.-kint.

Színház.

Szombaton Planquette R. gyönyörű zenéjű, örök báju operettjét a „Cornevillei harangok“-at elevenítették föl a darabhoz méltó előadásban.

A darabról szólni, úgy hiszem, fölösleges; hisz mindenki látta ez örökbecsű darabot, ha többször nem is, — egyszer s hogy a kedves akkordok, a szép történetet visszhangot keltettek szívében, úgye bár, ez csak természetes.

Mi, a kik a darabot e reprise alkalmából megnéztük, újra csak arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a francia marad mindig mestere az operettnek.

Azok a kedves keringők, kardalok, duettek és triók, a melyek csak úgy kergetik egymást, — elbájolva az embert s édes igaztottságba hozva a zeneértőt: valóban igazolják fent tett állításomat.

Az előadás teljesen kielégítő volt. Feledi B.

(Serpolette) szerepének minden nuanceát érvényre juttatva, újra meggyőzött bennünket igaz hivatottságáról. Mellette Mezei K.-t említjük meg (Gáspár apó), ki valóban nagyszerűen, mi több, művészettel játszotta meg nehéz szerepét. Viola és Csöregh nagyon jól voltak disponálva, kivált az előbbi nem egy tapsviharra ragadta a közönséget szép énekzsámaival. Honti E. (Germaine) elég jó volt; szintúgy a többiek, kik pompásan egészítették ki az ensemblet.

Vasárnap „A vigécek“ c. kacagtató, énekes bohózat került előadásra. A darabban előforduló komikus fordulatok eléggé mulattatók és az egyes személyek játékukkal még fokozták azt. Igy elsősorban is Agóthai F. (Abeles Samu), C. Vertán A. (Melania), kinek azonban játéka némileg túlzott és erőltetett volt, tüntek ki. Szalai (Griffli) ma szintén érvényre juttatta kis szerepét úgyes alakításával. A nőszereplők közül igen kedves jelenség volt Zelenka I. (Gizi) szerepében. A többi fő- és mellékszereplők úgyesen járultak a darab sikeréhez.

Élvezetes estét nyújtott az ifjuságnak a kedden színre került történelmi népszínmű „Mátyás diák és a cinkotai nagy itca.“ Az összes szereplők elismerést érdemelnek, mivel valamenyien úgyesen oldották meg az általuk adott szerepeket.

Szerdán Sztojanovics és Radó operettjét a „Kis molnárnét“ adták jó sikerrel.

Az operettet magát a közönség legnagyobb része nem igen ismeri, pedig úgy a darab, mint szerzője egyike a legjobbaknak. A rendkívül ügyesen szőtt cselekményhez pompásan alkalmazkodik a graciosus zene. — Főképp ott aratott a közönség körében nagy tetszést, hol szép magyar motívummal bíró zene-számaival szövi a szerző a darabban. A címszerepet Honti E. játszotta tetszetős alakítást nyújtva. Feledi B. (a fejedelem) a régi jó volt. Cstry nem volt disponálva; Csöregyh F. ellenben meglepetést keltett szép énekével, mely főképpen a magasabb registerekben nyilvánult.

F. hó 2-án a „Mozgó fényképek”-et Blumenthal és Kadelburg mulattató bohózatát hozták színre. A darab cselekménye egy feleség féltékenysége körül forog, ki férjét egy kinematograf képen látja, a mint egy hölgygel légyotton van. Az ensemblét dicsérőleg említhetjük. A szereplők közül Bogdy I. mint mindig, úgy ma is kedves volt. Ágothay F. (az após), habár szerepe egyéniségének nem volt megfelelő, mégis iparkodott azt érvényre juttatni, mi részben sikerült is. Deési (Zmenszky) örvendetes haladást tüntetett fel. Kiejtése ugyan inkább zsidós, mint lengyeles volt. Dicsérettel kell Feherről (Kaján Tóbiás) megemlékeznünk, ki szerepének minden előnyét kiemelte.

Közgazdaság.

Minő legyen a jó sörárpa?

A jó sörárpa termelése, amint az eléggé ismeretes, a legkülönbözőbb tényezőktől függ, a melyek közül főképpen a talaj, az éghajlati és a trágyázási viszonyok nagy szerepet játszanak. Számos kísérlet alapján be lett bizonyítva, hogy az árpafeleség helyes megválasztása által képesek vagyunk jó sörárpat termelni oly talajokon és oly vidékeken, a melyeken mint eddig jó sörárpat termelni nem sikerült. Azonkívül képesek vagyunk célszerű trágyázás és más miveleti rendszabályok által az árpa minőségét megjavítani, erre vonatkozólag azonban általános érvényű tanácsok nem adhatók, mert itt minden egyes esetben a meglévő körülményeket is figyelembe kell venni. Lásuk már most, minő tulajdonságokat kívánunk meg a kereskedők és sörgyárosok a jó sörárpatól: Először is a színre fektetnek nagy súlyt, a legjobban fizetik a világos vagy halványsárga árpat. A színre azért fektetnek oly nagy súlyt, mert ebből következtetnek az árpa egyenletes jó csirázóképességére. Be van ugyan bizonyítva, hogy a sötétebb színű árpa épen olyan jó sörárpat szolgáltathatnak, mint a világosszínűek, mindaddig azonban míg a sörfőzők az árpa színére nagy súlyt fektetnek, a gazdának a szép világos színű árpa előállítására kell törekednie. A hektoliter súly a sörárpa értékére nagy mértékben határoz, amennyiben az olyan árpa, a melynek hektoliter sulya 65, mások szerint 67 kgnál csekélyebb, nem lehet sörárpa. Az árpa abszolút, vagyis bizonyos számú szemek sulyát azért veszik figyelembe a sörárpa értékének meghatározásánál, mert föltételezik, hogy minél könnyebb az árpa, annál soványabb az, annál kevesebb a ki nem használható rész.

A sörárpa egyik legfontosabb tulajdonságának tartják annak lisztességét. A lisztes árpa sok keményítőt és kevés proteint tartalmaz, a sörgyáros lehetőleg nitrogen- tehát protein szegény árpat kíván, mert főleg a keményítőre van szüksége; azonkívül nagyobb protein tartalom hátrányosan hat az erjedésre. A héj vastagságát szintén a sörárpa egyik fontos tulajdonának tekintik, mert minél vékonyabb az árpa héja, annál kevesebb az árpa értéktelen alkatrésze. Kétségtelen azonban, hogy a gazda árpatját már ezáltal is megjavíthatja és sörfőzési célokra alkalmasabbá és értékesebbé teheti, hogy ha azokat a követel-

ményeket, a melyeket a sörfőzők, kereskedők és malátagyárosok az árpa külsejét illetőleg megkívánának, jobban figyelembe veszi és minden rendelkezésére álló eszközzel arra törekedik, hogy e tekintetben lehetőleg tökéletes árut állítson elő. Ezen külső tulajdonok, melyek sokszor igen egyszerű módon megjavíthatók, a következők:

1. Az árpa tisztasága. Az árpa ne tartalmazzon tisztátalanságokat, minők a gyommagvak, homok és apróbb kavicsok, azonkívül ne legyen különféle árpafajok keveréke. Ennélfogva nagyon tanácsos a learatott árpat igen gondosan megtisztítani.

2. A szemek egyenletessége. Nagyon célszerű és ajánlatos egynemű árut előállítani, a mi úgy történik, hogy az apróbb és ki nem fejlett takarmányozási célokra szolgáló szemeket a nagyobbaktól, melyek vetőmagul használnak fel, külön választják. Miután nem egyenlő nagyságu szemek rendszerint akkor mutatkoznak, a midőn különböző árpafeleségek keveréke, a melyek egyenetlenül érnek, szolgál vetőmagul, tehát arra is kell törekednünk, hogy ne kaszáltassék nagyon korán a vetőmagul fajtiszta magot használjunk.

3. Az árpa színe. Habár az árpa színe nem csatlaltan bizonyítéka az árpaminőségének, mégis súlyt fektetnek arra, miután ha színe nem szép, a melyet kedvezőtlen időjárási viszonyok idézhetnek elő, közelfekvő dolog, hogy az árpa learatása oly körülmények között történt, melyek a minőségre gyakoroltak káros behatást.

4. Dohos szagu és kinőtt árpa malata készítésre szintén alkalmatlan. Ha a learatott árpat jól kiszáritjuk, a kicsépelte szemeket pedig szárazon eltartjuk, akkor az említett bajokat kikerüljük.

5. Jó sörárpanak nem szabad hibás vagy megsértett magvakat tartalmaznia. Hogy ha az árpanak szétütött vagy ütés által megsértett szemek fordulnak elő, ezáltal a jó sörárpanak egyik fontos tulajdonsága, a csiraképesség csökken, miután az efféle szemek vagy egyáltalán nem, vagy pedig nagyon rosszul csiráznak és ezáltal malata készítés szempontjából csekélyebb értékűek, másrészt pedig nagyon könnyen elrothadnak és elősegítik a penészképződést és ezáltal káros hatásúak a malatakészítésnél. Nagyon könnyen sérülnek meg a szemek abban az esetben, ha cseplőgéppel történik a kicsépelés és annak a dobja nagyon szűkre van állítva. Ha tehát géppel csépelünk, ügyelnünk kell arra, hogy a dob ne legyen tulságosan szűkre állítva. Ha az árpat jól kiszáritjuk, nagyobb ellentálló képességgel bír, a magvak lazábbak lesznek, úgy hogy ez esetben, ha tágabbra is van állítva a cséplőgép dobja, tökéletesebben csépelhetjük ki és nem kell attól tartanunk, hogy árpankat malata készítésére alkalmatlanná tesszük.

Jó sörárpat csakis nem tulmeleg vidékeken s nem tulságosan humusz dus talajokon lehet termelni. Az istállótrágya a sörárpanak legnagyobb ellensége, azért sörárpat soha sem szabad frissen trágyázott talajba vetni, s előtte csupán műtrágyákat és pedig csakis szuperfoszfátot és káli-trágyát szabad alkalmazni, a melyek úgy a termés mennyiségére, mint minőségére igen kedvező hatással vannak.

Irodalom.

Jézus Krisztus isteni megváltónk élete. A négy evangéliumból időrendben összeállította és magyarázó jegyzetekkel ellátta dr. *Balits Antal* győri kanonok, tanár. 1899. 335 l. Ára 1 frt. Kapható a szerzőnél.

Sokan vannak, akik Jézus Krisztust szeretik és szeretnek róla olvasni. Élete az evangéliumokban van megírva, de ezek mint afféle alkalmi iratok sorrendet nem követnek az eseményekben, de Jézus tetteit, beszédeit úgy adják elő, oly sorrendben, amint kitűzött céljuk kívánta.

Balits mint régi tanár a széjjelfolyó adatokat szép egymásutánban állította össze és miután régen volt, mikor ezek az események végbementek keleten, jegyzeteiben magyarázza, hogy az archeológiával nem ismerős olvasó is megérthesse. Igen épületes könyv és jól van megírva; most a közeledő nagybójtai időszak alkalmával a keresztény családoknak nagyon alkalmas, hogy olvassák és épüljenek ezen az isteni életen, mely mint melegítő nap bevilágít a mai hithideg, anyagi világba. Olcsó ára igazán mindeuknek hozzáférhetővé teszi. Melegen ajánljuk. (d.)

CSARNOK.

A szoblahói róm. kath. plebánia.

Közi: Dr. Chorényi József.

(Vége)

Az orgonistának volt 3 $\frac{1}{2}$ mérő szántóföldje és egy rétje. Párberből: Szoblahón és B.-Lehotán együtt 15 $\frac{1}{2}$ mérő vegyes gabona, rozs és árpa; Nagy- és Kis-Kubrán 204 kéve buza; Itámrin minden ház után 3 dnár = 60 denár. B.-Lehotától ebéd címén 2 frt. Minden iskolába járó gyermekért 1 frt. Azonkívül tűzifa, offertoriumok, koleda és stóla.

Gyuriss halála után 1767-ben *Strbaev János* lett szoblahói plebános és 1774-ben N.-Chlivénybe ment át. Utána *Mészáros András* jött Alsó-Szucs-ról, de nem sokára, 1776-ban Dubnicra távozott. *Czulik János* (1776—1789) alatt N.-Kubra fiókközséget az ujonnan felállított apáthfalvi plebániához csatolták. 1789—1803-ig *Kubicza József* bírta a plebániát. Született Zsolnán és tanulmányait Nyit-rán végezte. Mint dubnici káplán kapta a javadalmat és 1789. dec. 6-án lett abba beigtatva. A Fuchs-féle visitatio idejében kerületi infirmarius volt, de 1803-ban megfosztották a javadalomtól, minek következtében az esztergomi egyházmegyébe lépett át. Utána a pruszkai születésű *Humler János* kapta meg a plebániát; 1805-ben rosz nyavalyában rögtöni halállal kimúlt. *Schmacho Imre* felső-szrnyei localis-kapellániából jött és 1819-ben kolikában elhalálozott.

Leghosszabb ideig valamennyi szoblahói plebános között *Géczy József* szolgálta az Urat e szegényes javadalomban. Született Novákon — a dubnici „historia domus” szerint Lehotán — Nyitramegyében 1788. márc. 4-én. Alsóbb iskoláit Privigyén, Kecskeméten, Magyar-Óvárton és Szegeden végezte. Theológiára Nagyszombatba küldték, de első év befejezése után, miután az ottani szemináriumot katonakórházzá alakították át, Nyit-rára volt kénytelen visszatérni. Fölszentelése után nemsovai majd dubnici káplán lett, hol 1819-ben a szoblahói plebániát nyerte.

Az alatta 1829-ben megejtett püspöki visitatio jegyzőkönyvéből csak egyes pontokat veszünk ki, melyek az előbbi visitatiókban nincsenek. A templomnak az előtt Szoblahón és Kis-Kubrán irtvány földjei voltak; ezeket Illésházy János gróf 1798-ban magához váltotta, adván az egyháznak 200 frtnyi összeget, mint örök váltságdíjat. Midőn a most említett évben a községben marhavész kegyetlenül pusztított a hivek fogadalmat tettek, hogy sz. Vendel tiszteletére kápolnát emelnek, ha az Ur további károktól menti. Ennek köszöni a község fölött álló sz. Vendel-kápolna eredetét, melynek felépítéséhez a kegyur is hozzájárult és Kubicza plebános 50 frttal dotálta. — 1817-ig élvezte a plebános a kegyurtól jobb megélhetés címén az ugynevezett „habánské” féltelket, mely a mondott évben Nemák Ferenc inscriptiójához csatoltatott. — A fundus instructus, följebb szólunk róla, már csak 12 mérő buza és ugyanannyi zab. Géczy 1863-ban nyugalomba vonult, s a következő évben január 22-én jobb létre szenderült.

Utódja *Rakovszky Imre* Nyitrán született 1825. okt. 26-án. Áldozár 1848-ban lett. Káplánkodott Novákon, Turnán és utoljára Teplán. Az ő idejében történt Szoblahón és B.-Lehotán a tagosítás, mely minden ugyekezete dacára, sőt — amint mondogatni szokta volt — a plebános kijátszásával oly kedvezőtlenül ütött ki a plebániára nézve, hogy azután minden kedve elment a gazdálkodástól, s legtöbb idejét szobajában töltötte. A nedves épület is ártott egészségének, más plebániát pedig a kegyurtól nem kaphatott. Mindezek annyira elkésértették, hogy halála előtt több éven át csak tengette életét. Meghalt 1885. jan. 25-én. U. a. év március havában *Scheffel Antal* nyerte el a plebániát ki miután rendbe hozta volna a gazdaságot és az épületeket 1892. december havában Nagy-Chlivénybe ment át. Utódja: *Bucsek Andor*.

Szoblahó jelenlegi filiái: Kis-Kubra, Hamri és Baráth-Lehota. Ez utóbbi községben régente plebánia is volt, s a sz. Háromság tiszteletére szentelt temploma nagy kor jeleit viseli magán. Mint neve mutatja, valaha valami kolostor állhatott benne, vagy valamelyik kolostor birtokát képezte. Történeti adataink nincsenek se az egyikre, se a másikra nézve. A XV. század első felében (1439.) már Monoh-Lehotának iratik és a trencsényi vár birtokához tartozik.

A nép mutogat egy helyet, melyet „Koszteléc”-nek nevez és tudni véli, hogy ott valamikor kolostor állott. A templom körül még 1829-ben régi falak alapjai is észlelhetők voltak, melyek következtetni engednek, hogy ott állott a kolostor. Tehát milyen szerzet és mikor telepedhetett meg itten? Tudtommal a XV. század folyamán Trencsénmegyében csak három kolostor volt: a szalkai apátság, Trencsénben a ferencrendiek és Beckón a pálosoké. Tehát a lehotai kolostor okvetlenül már korábban pusztult el, vagy a tatár járásban, vagy amit valószínűbbnek tartok, trencsényi Csák Máté kegyetlen keze által és így keletkezése az Árpád vérbeli királyok idejére volna teendő. A szerzeteseket illetően, még gyanítani sem vagyunk képesek, hogy micsoda rendhez tartoztak.

955498.

Árverési hirdetés.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Seeber Vincéné, szül. Toifel Józsa, nyitrai lakos, felperesnek **Toifel József** és társai alperesek elleni közösség megszüntetése ügyében beadott kérvénye árverés elrendelése iránt, a nyitrai kir. törvényszék területén levő Nyitra város 154. sz. telekjegyzőkönyvében foglalt és Toifel József nevére 6/18. részben, Seeber Vincéné, szül. Toifel Józsa nevére 6/18. részben, és Truka szül. Toifel Franciska nevére 3/18. részben, Szmatana Antalné, szül. Truka Emma nevére 1/18. részben, kiskoru Truka Gabriella nevére 1/18. részben, és kiskoru Truka László nevére 1/18. részben irt 1. sor. 239. helyr. 184. házszámú polg. birtokra 26941 frt becsértékben a kérelmezett árverés elrendeltetik, mely árverés határnapjával **1899. évi február hó 28-ik napjának reggeli 10. órája** a telekkönyvi hatóság irattári helyiségébe kitűzetik, hogy a fenti ingatlan a kikialtási ár 10%-nak bánatpénzbeni letéte mellett a becsáron alul is elárvereztetni fog.

A vételár, az árverés napjától 30, 60 és 90 nap alatt 3 egyenlő részletben 5% kamatokkal együtt befizetendő. A bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

Az árverési feltételek a bíróságnál tekinthetők meg.

Nyitrán, 1898. évi november hó 4-én.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitűntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitűntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegnasszony ő császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHA K A T,

Pluviale, Dalmatika és Ornatuokokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermekek, Maria-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megozústözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban. Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. 36—52.

Műhímezés

Meghívás

a Nyitrai Takarékpénztár

részvénytársulatnak

1899. évi február hó 12-én d. e. 10 órakor

saját háza tanácstermében Nyitrán tartandó

36-ik RENDES

KÖZGYŰLÉSÉRE,

melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 18. §-ára *) való figyelmeztetéssel meghívattak.

Napirend:

1. Az 1898. évi üzletről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása
2. Ezen üzleti évi megvizsgált végzamadások alapján elkészült mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a lefolyt üzleti évre felelőség alóli felmentése.
4. Az alapszabályok módosítására vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
5. A központi igazgatóságból a forda szerint kilépett és újból megválasztható tagok helyére a választás foganatosítása. (A forda szerint kilépnek: Boxhorn Vilmos, dr. Lakies István, Mayer Károly, Mész Sándor és Seeber Vince urak.)
6. A szeredi főköntözlet igazgatóságának megválasztása.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint a mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 nap alatt az igazgatóság tanácstermében betekinthetők.

Kelt Nyitrán, az igazgatóság 1899. évi január hó 12-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

*) A közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlést megelőző évnél utolsó napjáig bezárólag nevére a részvénykönyvbe bevezettetett és a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg az intézőnél az igazgató által ellenjegyzett pénztárnoki elismervény mellett letétetett. Ezen elismervény belépti és szavazati jegyül szolgál a közgyűlésre.

Ingyen szederfa-csemete.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2—3 éves magányi szederfa-csemetét. Városok, községek, neptanítók **szállítást nem fizetnek**: ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasut, esetleg hajó-allomás pontosan bejelentendő. Ha a csemeteket magas törzsű fakká neveljük, úgy egy katasztrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy méter, a sorokban a csemetek 50 centiméter távolságra álljanak. Sovény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemetét számíttunk. Kik csemetét akarnak, ezt **sürgősen** jelentsek be.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége

2—3. **Szegszárdon, Tolna megye.**

1000—1500 métermázsas

kitűnő

takarmányrépa

kapható még,

kisebb részletekben is, jutányos áron.

Felső-Köröskény.

Mérey-gazdászati.

TORONTÁLI SZÖNYEGGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel csomózott **szmirna szőnyeget**, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és őr-szobák részére mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint; **hollandi futószőnyeget**, keleti (haramani) **függönyöket**, **torontáli szerb szőnyeget** (Tyilin) **terítőket**, **függönyöket**, **divánátvetőket** stb. részére.

Főraktár: Budapest, VI. ker., **Andrássy-ut 4. szám.**

Dúsan felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekből, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, ablakvédők, szoba- és lópkőcök.

Honi ipar.

Honi ipar.

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

19-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stílus és rajz szerint szépen, szolidan és legutámságosan készíttetnek el. Tervezetek, költségelírások készséggel küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos újítását, festését, márványozását és aranyozását, ugyancsak azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőnkkel a legszebben készítünk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkákat végeztük:

Nyitra m. Galgóc, oltár-átalakítás.
 Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.
 Barázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
 Moosonok, egész templom renoválása.
 Kis-Bab, egész templom renoválása.
 Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.
 X-Kér, új főoltárkép.
 Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.
 Rátkóc, főoltár.
 Krakován, két új oltár.
 Hrádek, lourdesi oltár.
 Szenic, főoltár és szószék.
 Bajna, lourdesi oltár.
 Csejthe, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
 Szered, Jézus- és Mária-szobor.
 Madunic, egész templom renoválása.
 Pozsony m. Gerencsér, egész templom renoválása.
 Sempte, Jézus- és Mária-szobor.
 A-Dombó, egész templom renoválása.
 Pudmerie, egész templom renoválása.
 Halmos, egész templom renoválása.
 Kajal, új főoltár és szószék.
 N-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
 Jakabfalva, úrkoporsó.
 Lamac, új főoltár.
 Cseszte, Jézus Szíve oltár.
 Szilines, főoltár renoválása.
 Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak újítása.
 Felső-Galla, egész templom újítása.
 Szent-Péter, lourdesi oltár.
 Gyalla, új főoltár.
 Dád, egész templom újítása és új főoltárkép.
 Kürth, lourdesi barlang szoborral.
 Esztergom m. N.-Ólved, Jézus Szíve oltár.
 Bács megye, Szántova, oltárújítás.
 Ó-Sziva, lourdesi oltár.
 Baja, templom-renoválás.

Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.
 Bánhorvát, lourdesi oltár.
 Mező-Csáth, úrkoporsó.
 Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
 Ozd, úrkoporsó.
 Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
 Győr megye. Révfülé, két oltár átalakítása.
 Gyirmóth, új oltár szentsírral.
 Gyarmath, Jézus Szíve oltár.
 Heves m. Péterváros, úrkoporsó.
 Csehi, oltár.
 Gyöngyös, Mária-oltár.
 Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
 Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
 Deménd, lourdesi oltár.
 Adás, úrkoporsó.
 J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
 Török-Szt.-Miklós, oltár.
 N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
 Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
 Radnoth, főoltár és szószék.
 Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
 Horvát-Kimle, templom renoválása.
 Püski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
 Nezsider, főoltár.
 Hegyeshalom, egész templom renoválása.
 Kiliti, egész templom renoválása.
 Pest megye. Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
 Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
 Erzsébet-kórház, oltár.
 Nagy-Maros, úrkoporsó.
 Szent-Iván, úrkoporsó.
 Fajsz, oltár.
 Adony, Szt.-Háromság oltár.
 Pomáz, főoltár.
 Taksony, főoltár.
 Jakabszállás, lourdesi oltár.
 Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
 Szabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárak.
 Nyiregyháza, úrkoporsó.
 Sibinj, főoltár újítása.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajcár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító. 19-26

Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor

főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

== Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik. ==

Egy teljesen új

Clayton & Shuttleworth-

féle 8 lóerejű

GŐZCSÉPLŐ

garnitúrával

augusztus 6-ától

cséplés kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

5-5.

Szőlőtrágya-kompozíciót

és szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA“

műtrágya, kén-sav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.